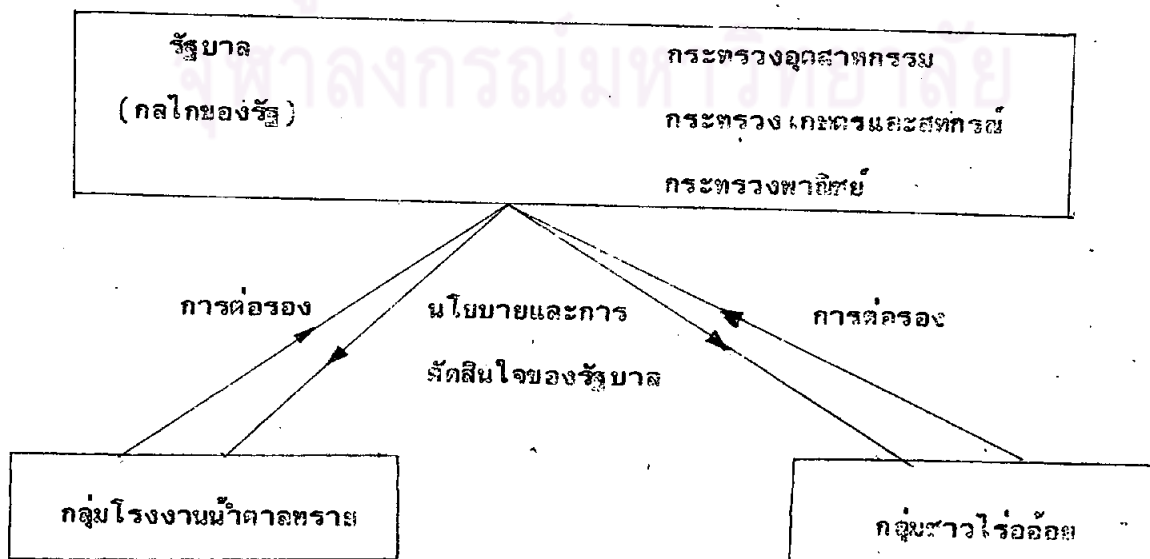

บทสรุป

นับตั้งแต่รัฐบาลไทยได้ส่งเสริมอุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลให้ เป็นอุตสาหกรรมที่สำคัญทางเศรษฐกิจของประเทศประเภทหนึ่ง สามารถนำรายได้เข้าสู่ประเทศปีหนึ่ง เป็นจำนวนเงินหลายพันล้านบาท ในอดีตประเทศไทยต้องสั่งน้ำตาลทรายจากต่างประเทศเข้ามาให้เพียงพอต่อการบริโภค จนกระทั่งในปัจจุบันประเทศไทยเป็นประเทศส่งสินค้าน้ำตาลทรายออกไปขายยังต่างประเทศ เป็นอันดับที่ 4 ของโลก และเป็นอันดับที่ 2 ของเอเชีย ความเป็นไปของอุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลดังกล่าวขึ้นอยู่กับองค์ประกอบพื้นฐาน 3 ส่วน คือ

1. กลุ่มชาวไร่อ้อย
2. กลุ่มโรงงานน้ำตาลทราย
3. กลไกรัฐ (รัฐบาล)

ถ้าหากองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งมุ่งหวังที่จะครอบงำเอาผลประโยชน์โดยปราศจากการคำนึงถึงการสูญเสียผลประโยชน์ของอีกฝ่ายหนึ่ง องค์ประกอบนั้นก็ เป็นองค์ประกอบที่เหนียวรั้งต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมและน้ำตาลของประเทศไทย ความสำเร็จสัมพันธขององค์ประกอบทั้ง 3 จะเป็นไปตามแผนภูมิต่อไปนี้

จากแผนภูมิดังกล่าวนี้จะ เห็นได้ว่ากลุ่มหลังชาวไร่อ้อยนั้นมีความสำคัญต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลของไทย ในระยะเวลาที่ผ่านมา มีการเปลี่ยนแปลงในองค์กรหรือกลุ่มชาวไร่อ้อย กล่าวคือ สหพันธ์ชาวไร่อ้อยแห่งประเทศไทย ได้มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ตั้งแต่อดีตจนกระทั่งมีปัจจุบัน เริ่มตั้งแต่ชาวไร่อ้อยรวมตัวกัน เป็นสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยครั้งแรกที่จังหวัดกาญจนบุรีและลพบุรี และชาวไร่อ้อยได้รวมตัว เป็นสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยทั่วประเทศ จนกระทั่งสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเหล่านี้มารวมตัวกัน เป็นสหพันธ์ชาวไร่อ้อยแห่งประเทศไทย ในฐานะตัวแทนชาวไร่อ้อยทั่วประเทศ เป็นที่น่าสังเกตว่าถึงแม้ว่าจะมีการจัดตั้งสหพันธ์ชาวไร่อ้อยแห่งประเทศไทยมาเป็นเวลา 1๖ ปีเศษแล้ว เพื่อเป็นตัวแทนชาวไร่อ้อย แต่ชาวไร่อ้อยก็ยังถูกเอาใจเอาเปรียบอยู่ตลอดเวลา มีผู้กล่าวหาว่าเป็นไปได้อันหนึ่งน่าจะเนื่องมาจากสหพันธ์ชาวไร่อ้อยแห่งประเทศไทยไม่มีความแข็งท้อที่จะปกป้องผลประโยชน์และแก้ปัญหาของชาวไร่อ้อยได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาและวิเคราะห์ถึงกระบวนการก่อเกิดของสหพันธ์ชาวไร่อ้อยแห่งประเทศไทยว่า เจื่อนไขทั้ง ๑ มิติ คือ

1. เจื่อนไขทางระบบคิด ความเชื่อและคุณค่าของสังคมไทย
2. เจื่อนไขทางผลประโยชน์และอำนาจ
3. เจื่อนไขทางสภาวะแวดล้อมทางการเมือง

เพื่อมากำหนดการเกิด การก่อตัว การแตกแยกและการคงอยู่ของสหพันธ์ชาวไร่อ้อยแห่งประเทศไทยอย่างไร ทั้งนี้ภายใต้หลักการเบื้องต้นที่ว่า ถ้าชาวไร่อ้อยสามารถรวมตัวกันได้อย่างเข้มแข็งเท่าใด ย่อมจะสามารถรักษาผลประโยชน์ของตนได้เท่านั้น แต่การศึกษานี้จะไม่ครอบคลุมไปถึงประเด็นบทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ (สหพันธ์ชาวไร่อ้อยแห่งประเทศไทย) ที่มีต่อการกำหนดนโยบายของรัฐ

กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยประกอบด้วย นายกสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อย อุตสาหกรรมสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อย รองนายกสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อย เลขาธิการสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อย ประธานสหพันธ์ชาวไร่อ้อยแห่งประเทศไทย รองประธานสหพันธ์ชาวไร่อ้อยแห่งประเทศไทย เลขาธิการสหพันธ์ชาวไร่อ้อยแห่งประเทศไทย และหัวหน้าสำนักงานสหพันธ์ชาวไร่อ้อยแห่งประเทศไทย วิธีการศึกษาใช้วิธีการสัมภาษณ์บุคคลเหล่านี้เป็นหลัก โดยการตั้งเป็นคำถามเปิด ตามวัตถุประสงค์และปัญหาของการวิจัย สำหรับแผนการวิเคราะห์ข้อมูล ค่าเนิมนการตามวัตถุประสงค์ โดยการวิเคราะห์ถึงกระบวนการก่อเกิดสหพันธ์ชาวไร่อ้อยแห่งประเทศไทย บนพื้นฐาน 3 เจเนอไซ คือ 1) เจเนอไซทางระบบคิด คุณค่าและความเชื่อ 2) เจเนอไซทางผลประโยชน์และอำนาจ และ 3) เจเนอไซทางสภาวะแวดล้อมทางอารยธรรม ซึ่งการศึกษานี้วิเคราะห์ถึงประเด็นใหญ่ ๆ 3 ประเด็นคือ 1) การรวมกลุ่ม 2) การต่อสู้ภายในกลุ่ม และ 3) การแตกแยกและการคงอยู่ของกลุ่ม โดยกระทำการวิเคราะห์ถึงพฤติกรรมของชาวไร่อ้อยในสหพันธ์ชาวไร่อ้อยแห่งประเทศไทย ภายใต้ประเด็นที่สำคัญ 2 ประเด็น ดังนี้ 1) คุณค่าของคนไทย 2) โครงสร้างทางสังคมไทย

ผลการวิจัยเกี่ยวกับระบบคุณค่า ความคิดความเชื่อของสังคมชาวไร่อ้อย พบว่า สหพันธ์ชาวไร่อ้อยแห่งประเทศไทยมีโครงสร้างของในเอง กล่าวคือ โครงสร้างของสังคมชาวไร่อ้อยมีลักษณะเป็นโครงสร้างแบบอุปถัมภ์ (patron-client structure) สามารถกล่าวได้ว่า โครงสร้างของสังคมชาวไร่อ้อยมีทั้งผู้อุปถัมภ์ (patrons) และผู้รับอุปถัมภ์ (clients) หมายถึง ผู้นำชาวไร่อ้อย (หัวหน้าโควต้า) อยู่ในฐานะผู้อุปถัมภ์ และชาวไร่อ้อยทั่วไปอยู่ในฐานะผู้รับอุปถัมภ์ เป็นที่น่าสังเกตประการหนึ่งว่า ความสัมพันธ์ของบุคคลทั้งสอง เป็นความสัมพันธ์ที่ไม่เท่าเทียมกัน นั่นหมายความว่า ผู้นำชาวไร่อ้อย (หัวหน้าโควต้า) จะอยู่ในฐานะที่สูงกว่าชาวไร่อ้อยทั่ว ๆ ไป ในเชิงความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ และความสัมพันธ์เชิงระบบอุปถัมภ์ของชาวไร่อ้อย เป็นความสัมพันธ์ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความสัมพันธ์ส่วนตัวเป็นหลัก เช่น การเป็นญาติพี่น้อง การเป็น

เพื่อน สิ่งดังกล่าวนี้จะนำมาซึ่งความช่วยเหลือซึ่งกันและกันภายในกลุ่มของชาวไร่อ้อย นอกจากนั้นจากการวิจัยพบประเด็นที่มาของความสัมพันธ์ส่วนตัว คือ "ความใกล้ชิด" ซึ่งสาเหตุของความใกล้ชิดของชาวไร่อ้อยอาจมีได้จากการ เป็นเพื่อนอาศัยเดียวกัน การมีญาติลำเนาเดียวกันและการไปมาหาสู่กันอย่างสม่ำเสมอ กล่าวอีกนัยหนึ่ง ความใกล้ชิดนี้มีนัยสำคัญต่อความสัมพันธ์ส่วนตัว และความไว้วางใจของชาวไร่อ้อยด้วยกัน และ ความไว้วางใจก็เป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญในการสร้างอำนาจและรักษาอำนาจของผู้นำชาวไร่อ้อย นอกจากนั้นความสัมพันธ์ภายในกลุ่มชาวไร่อ้อยยังให้ความสำคัญต่อผู้นำกลุ่มชาวไร่อ้อยต่อการรวมกลุ่ม การลงมือของกลุ่ม และการแตกแยกของกลุ่ม หัวหน้ากลุ่มหรือผู้นำกลุ่มชาวไร่อ้อย (สหพันธ์ชาวไร่อ้อยแห่งประเทศไทย) กล่าวคือ หัวหน้ากลุ่มต้องคอย เป็นผู้ดูแลชาวไร่อ้อยให้คงอยู่ได้ และผู้นำกลุ่มชาวไร่อ้อยจะต้องมีความสัมพันธ์ส่วนตัวที่ใกล้ชิดกับชาวไร่อ้อย สมาชิกสหพันธ์ชาวไร่อ้อยฯ เป็นรายบุคคลด้วย จากการวิจัยพบว่า ประชาชนสหพันธ์ชาวไร่อ้อยหรือผู้นำกลุ่มชาวไร่อ้อย ชาติคุณสมบัตินี้ในข้อนี้ ผลที่สุดทำให้เกิดกลุ่มย่อยขึ้นภายในกลุ่มคือ เกิด "กลุ่มยังเถิด" ที่มีลักษณะ "มุ่งเถิดในมุ่งใหญ่" ขึ้นภายในสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อย เขต 7 และ เกิดกลุ่มคุณศัพดี อุดมพาณิชย์ ขึ้นภายในสหพันธ์ชาวไร่อ้อยแห่งประเทศไทย ผลที่ตามมาคือ ผู้นำกลุ่มชาวไร่อ้อยยากที่จะปกครองชาวไร่อ้อย สมาชิกสหพันธ์ชาวไร่อ้อยฯ ได้ ในที่สุดการแตกแยกของสหพันธ์ชาวไร่อ้อยฯ ก็เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2526

สำหรับประเด็น เกี่ยวกับการใช้อำนาจในการจัดสรรผลประโยชน์ภายในสหพันธ์ชาวไร่อ้อยแห่งประเทศไทย จากผลการวิจัยพบว่า การใช้อำนาจในการจัดสรรผลประโยชน์ภายในกลุ่มชาวไร่อ้อยฯ ดังกล่าวเป็นเรื่องของกลุ่มผู้นำชาวไร่อ้อยฯ ส่วนใหญ่ ส่วนชาวไร่อ้อย สมาชิกสหพันธ์ชาวไร่อ้อยฯ ไม่ได้มีบทบาทในเรื่องของอำนาจและการจัดสรรผลประโยชน์ของชาวไร่อ้อยเท่าไรนัก ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง การกำหนดคราดล้อร่วม กับทางโรงงานน้ำตาลและทางรัฐบาล จึงไม่เป็นเรื่องแปลกที่การจัดสรรดังกล่าวจะเป็น การตอบสนองต่อเป้าหมายของกลุ่มผู้นำชาวไร่อ้อยเป็นหลัก และที่สำคัญยิ่งคือ ความสัมพันธ์ส่วนตัวมีนัยสำคัญมากต่อการใช้อำนาจในการจัดสรรผลประโยชน์ดังกล่าว

จากผลการวิจัย เกี่ยวกับสถานการณ์หรือสภาพแวดล้อมทางการเมืองกับการรวมตัวของชาวไร่อ้อย การต่อสู้ทางอำนาจของชาวไร่อ้อย การคงอยู่และการแตกแยกของสหพันธ์ชาวไร่อ้อย ทำให้เราเห็นภาพได้อย่างชัดเจนว่า สถานการณ์ที่น่ายกย่องต่อการรวมตัวกันของชาวไร่อ้อยเป็นสหพันธ์ชาวไร่อ้อย กล่าวคือ ในอดีตชาวไร่อ้อยอยู่ในภาวะที่ต่างคนต่างทำ ต่างคนต่างขาย ต้องประสบกับอุปสรรคนานัปการ ในด้านการถูกเอารัดเอาเปรียบ ทั้งฝ่ายโรงงานน้ำตาลและหัวหน้าไร่อ้อย สถานการณ์ดังกล่าวทำให้ชาวไร่อ้อยกลุ่มหนึ่งที่มีความสัมพันธ์ เป็นเพื่อนกันมารวมตัวกัน เป็นสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อย จนกระทั่งรวมตัวกัน เป็นสหพันธ์ชาวไร่อ้อยแห่งประเทศไทย การต่อสู้ของอำนาจภายในสหพันธ์ชาวไร่อ้อย เป็นการต่อสู้ของอำนาจของผู้นำกลุ่มชาวไร่อ้อย เพื่อรักษาไว้เพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ของตน โดยผู้นำชาวไร่อ้อยจะผลักดันให้สถานการณ์ทางอุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลเป็นประโยชน์แก่ตน ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มของอุบลราชธานี ก็พานิช หรือกลุ่มของอุบลราชธานี อุบลพานิช ที่ทำการต่อสู้กัน กันหาวิธีการต่าง ๆ เช่น การใช้น้ำสารเป็นเครื่องมือสำคัญอันหนึ่ง นอกจากนี้จากการวิจัยพบว่า การขัดแย้งและการแตกแยกของสหพันธ์ชาวไร่อ้อย สาเหตุมาจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ เข้าไปแทรกแซงโครงสร้างอำนาจขององค์กรชาวไร่อ้อย โดยการสนับสนุนฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เพื่อที่จะใช้ฝ่ายที่ตนสนับสนุนขึ้นเป็นผู้นำชาวไร่อ้อยที่ยับยั้งอำนาจและอิทธิพลเป็น เครื่องมือในการผลักดันนโยบายที่ตนตั้งไว้ เช่น กรณีที่ รบส. อุตสาหกรรม (ดร.จิราวุธ อิศรางกูร ณออยุธยา) สนับสนุนกลุ่มของนายประสาน และนายสุเทพ ขึ้นมายับยั้งอำนาจ เพื่อผลักดันพระราชบัญญัติอ้อยและน้ำตาลทราย พ.ศ.2527 มารองรับระบบการแบ่งปันผลประโยชน์ 70:30 เพื่อก่อให้เกิดระบบอุตสาหกรรมประเภทนี้มีอยู่จริง ผลที่เกิดขึ้นทำให้กลุ่มผู้นำชาวไร่อ้อยทั้ง 2 กลุ่มดังกล่าวต่อสู้หรือหวังชิงอำนาจหรือบารมี เพื่อดำนาจหรือบารมีที่โดดเด่นในวงการอ้อยและน้ำตาลหรือความรุนแรงยิ่งขึ้น และทำให้ความขัดแย้งถึงทวีความรุนแรงยิ่งขึ้นไปด้วย

กล่าวโดยสรุป จากการศึกษาและวิเคราะห์เกี่ยวกับประเพณีของธรรมชาติ การรวมกลุ่มของชาวไร่อ้อย และการต่อสู้ภายในกลุ่มชาวไร่อ้อย และการขัดแย้งหรือ การแตกแยกของกลุ่มชาวไร่อ้อย ผู้เขียนศึกษาค้นคว้าของสหพันธ์ชาวไร่อ้อยแห่งประเทศไทย ทำให้ผู้เขียนสรุปได้ว่า กระบวนการก่อเกิดของสหพันธ์ชาวไร่อ้อยแห่งประเทศไทย อยู่ บนพื้นฐานของเงื่อนไข 3 ประการ ดังนี้.-

1. เงื่อนไขของระบบคิด คุณค่า และความเชื่อของสังคมไทย
2. เงื่อนไขของอำนาจและผลประโยชน์
3. เงื่อนไขของสถานการณ์ทางการเมือง

ซึ่งปัจจัยทั้ง 3 มิติดังกล่าวนี้ เป็นปัจจัยที่มีนัยสำคัญต่อกระบวนการก่อเกิดของ สมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อย เขตต่าง ๆ จนกระทั่งรวมตัวกันภายใต้ชื่อว่า "สหพันธ์ชาวไร่อ้อย แห่งประเทศไทย" ในปี พ.ศ. 2516 ดังจะกล่าวไปแล้ว ปัจจัยทั้ง 3 มิติดังกล่าวคือ ระบบคุณค่า ความคิด และความเชื่อของสังคมไทย อำนาจและผลประโยชน์และ สถานการณ์ทางการเมือง มีบทบาทต่อการรวมกลุ่มของชาวไร่อ้อย การต่อสู้ภายในกลุ่ม ของชาวไร่อ้อย และการขัดแย้งหรือการแตกแยกของกลุ่มชาวไร่อ้อย (สหพันธ์ชาวไร่อ้อย แห่งประเทศไทย) แต่ทั้งนี้อยู่ภายใต้โครงสร้างของสังคมชาวไร่อ้อยที่มีโครงสร้างความสัมพันธ์ เชิงอุปถัมภ์ (patron-client structure) ระบบคุณค่าเป็นพื้นฐานที่สำคัญจะ ปรากฏอย่างเด่นชัดว่า กลุ่มบุคคลที่มีบทบาทอย่างมากในการรวมกลุ่มชาวไร่อ้อยคือ หัวหน้าไร่นาหรือหัวหน้าไร่นา ซึ่งกลุ่มบุคคลดังกล่าวมีลักษณะ ความเป็นเพื่อนพ้องหรือญาติกัน มาตั้งแต่ก่อนและถูกจัดเข้าเป็นสมาชิก สัมพันธ์ส่วนตัว กลุ่มบุคคลดังกล่าวนี้ (หัวหน้าไร่นา) มีบทบาทมากในการให้อำนาจใน การจัดสรร (ต่อสู้) ผลประโยชน์ของชาวไร่อ้อยซึ่งไม่ เป็นเรื่องแปลกที่การจัดสรรดังกล่าว จะ เป็นไป เพื่อตอบสนองต่อความต้องการหรือผลประโยชน์เป้าหมายของกลุ่มผู้นำชาวไร่ อ้อย เป็นหลัก ส่วนผลประโยชน์ร่วมของชาวไร่อ้อย เป็นแต่เพียงกลุ่มผู้นำชาวไร่อ้อยในภา กษาวังเท่านั้น เพื่อจะได้ดำเนินการได้โดยสะดวก ชาวไร่อ้อยจะได้ประโยชน์ก็เช่น

ผลพลอยได้ เมื่อผลประโยชน์ของชาวไร่อ้อยสอดคล้องกับผลประโยชน์ของกลุ่มผู้นำชาวไร่อ้อยเท่านั้น ทั้งนี้เพราะว่าชาวไร่อ้อยโดยทั่ว ๆ ไปไม่ยึดบทบาทในการใช้อำนาจในการจัดสรรผลประโยชน์ของตนเองเท่าไรนัก บาบาคังกล่าวนี้สอดคล้องกับกลุ่มผู้นำชาวไร่อ้อยเกือบทั้งหมด

ในการใช้อำนาจในการจัดสรร (ค่าสี) ผลประโยชน์ของกลุ่มผู้นำชาวไร่อ้อยภายในกลุ่มสหพันธ์ชาวไร่อ้อยแห่งประเทศไทย หรือกลุ่มชาวไร่อ้อยอยู่บนพื้นฐานความสัมพันธ์ส่วนตัว ความใกล้ชิดและความไว้วางใจ ซึ่งมีนัยสำคัญต่อการจัดสรร (การต่อสู้อำนาจ) ผลประโยชน์ของกลุ่มผู้นำชาวไร่อ้อย ผู้เขียนสามารถสรุปได้ว่า ภายในกลุ่มของผู้นำชาวไร่อ้อยเองก็ไม่มีความเป็นเอกภาพ (unity) เลย เป็นแต่เพียงการประสมผลประโยชน์กันชั่วคราวเท่านั้นเอง ถ้าหากภายในกลุ่มผู้นำชาวไร่อ้อย (สหพันธ์ชาวไร่อ้อยแห่งประเทศไทย) มีลักษณะความสัมพันธ์กันที่เรียกว่า "ไม่ชอบกัน เป็นการแข่งขันตัว" และ "มุ่งเล็กในขงใหญ่" ดังที่ผู้เขียนได้วิเคราะห์มาแล้วในบทที่ 2, 4, 5 และ 6 นั้น จะทำให้ความสัมพันธ์ส่วนตัว ความใกล้ชิดและความไว้วางใจลดลงหรือหายไป ผลที่ตามมาคือ ทำให้เกิดความขัดแย้งภายในสหพันธ์ชาวไร่อ้อยแห่งประเทศไทย ทั้งก่อน การปฏิวัติความขัดแย้งในปี พ.ศ. 2526 และ 2527 จนกระทั่งทำให้สหพันธ์ชาวไร่อ้อยแห่งประเทศไทย เกิดแตกแยกในที่สุด ดังที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบันที่ทำให้กลุ่มชาวไร่อ้อย หรือองค์กรชาวไร่อ้อยระดับประเทศ มีทั้งหมด 3 กลุ่ม ดังนี้

1. สหพันธ์ชาวไร่อ้อยแห่งประเทศไทย
2. สหสมาคมชาวไร่อ้อยแห่งประเทศไทย
3. ชมรมสหกรณ์การเกษตรชาวไร่อ้อยแห่งประเทศไทย

ซึ่งองค์กรหรือกลุ่มชาวไร่อ้อยทั้ง 3 กลุ่มดังกล่าวนี้ก็ได้พยายามที่จะสร้างบทบาทในการใช้อำนาจในการจัดสรรผลประโยชน์ของชาวไร่อ้อย แต่ต่างฝ่ายก็ต่อสู้กันโดย

ยืนอยู่บนพื้นฐานของกลุ่มคนเป็นหลัก ไม่ได้คำนึงถึงชาวไร้อ้อยส่วนใหญ่ของประเทศ ซึ่งได้รับความเดือดร้อนจากความล้มเหลวของอุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลในสภาพปัจจุบัน การดำเนินนโยบายดังกล่าวของทางรัฐบาลยิ่งทำให้ชาวไร้อ้อยแตกแยกกันจากยิ่งขึ้น และการต่อสู้ของกลุ่มผู้นำชาวไร้อ้อย ก็พยายามที่จะใช้สถานการณ์เพื่อเป็นประโยชน์แก่กลุ่มของตน จึงสรุปได้ว่า สถานการณ์ทางการเมืองมีนัยสำคัญต่อการต่อสู้ของกลุ่มชาวไร้อ้อย ดังจะเห็นได้จากที่ผู้เขียนได้วิเคราะห์ไว้ในบทที่ ๕

จากการวิเคราะห์และศึกษามาทั้งหมดก็สามารถนำมาค้นค้นสมมุติฐานที่ว่า "กระบวนการก่อเกิดกลุ่มผลประโยชน์ในประเทศไทย (สหพันธ์ชาวไร้อ้อยแห่งประเทศไทย) อยู่บนพื้นฐานของความสับสนอึดอัด ความใกล้ชิดและความไว้วางใจ และผลประโยชน์ที่แสดงออก" ซึ่งเป็นการทดสอบในกรอบทฤษฎีความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ที่มีต่อกระบวนการเกิดกลุ่มของคนไทยได้ระดับหนึ่ง

ข้อเสนอแนะ

ผลของการวิจัยพบว่า ความขัดแย้งภายในองค์กรชาวไร้อ้อยที่เป็นมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันนั้น สาเหตุมาจากการต่อสู้หรือแย่งชิงความเป็นผู้นำที่มีอิทธิพล อำนาจหรือมีบารมีเหนือชาวไร้อ้อยทั่ว ๆ ไปของผู้นำชาวไร้อ้อย กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ผู้นำชาวไร้อ้อยแต่ละคนพยายามหิบบอกเอาผลประโยชน์ร่วมสมาชิกชาวไร้อ้อยมันมาอ้าง เพื่อความชอบธรรมในการใช้อำนาจในการจัดสรร (ต่อสู้) ผลประโยชน์ แก่โดยแท้จริงแล้ว ผู้นำชาวไร้อ้อยดังกล่าวนี้ได้ใช้อำนาจในการจัดสรรผลประโยชน์เพื่อตนเองเป็นหลักเท่านั้น ผู้เขียนใคร่เสนอแนะวิธีการแก้นี้ดูจากความขัดแย้งของชาวไร้อ้อย ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

1. ฝ่ายโรงงานน้ำตาล ซึ่งมีอยู่ 2 สมาคม คือ สมาคมโรงงานน้ำตาลไทย สมาคมการค้าผู้ผลิตน้ำตาลไทย ต้องไม่เข้าไปแทรกแซงเรื่องภายในของชาวไร้อ้อย
2. ฝ่ายรัฐบาลหรือราชการ หมายถึง เจ้าหน้าที่ของรัฐที่รับผิดชอบโดยตรงต่ออุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาล ต้องวางตัวเป็นกลาง กล่าวคือ ไม่เข้าไปแทรกแซงเรื่อง

ภายในขององค์กรชาวไร่อ้อย เช่น เจ้าหน้าที่ของรัฐ ไม่ควรจะสนับสนุนผู้นำชาวไร่อ้อย บุคคลใดบุคคลหนึ่ง ดังเช่นที่เคยกระทำมาแล้วในอดีต ควรปล่อยให้การจัดการหรือการ ดำเนินการภายในองค์กรชาวไร่อ้อย เป็นเรื่องของชาวไร่อ้อยเท่านั้น

๓. ต้องพยายามสรรหาผู้นำชาวไร่อ้อยที่มีคุณลักษณะ เปรียบหรือคล้ายอดีตนัก อำนาง หรือบารมี ซึ่งเหนือชาวไร่อ้อยทุกคนในด้านและคุณงามความดีชาวไร่อ้อยทุก ๆ คน ทั้งประเทศรวมทั้งหัวหน้าโคกค้ำที่เป็นผู้นำชาวไร่อ้อยในระดับท้องถิ่นยอมรับในความ เป็น ผู้นำของบุคคลนั้น

4. การวิจัยครั้งต่อไปน่าจะศึกษาหรือวิเคราะห์ถึงนโยบายของรัฐบาลที่มีผล กระทบต่อชาวไร่อ้อย โดยศึกษาดังแต่ช่วงหลังที่รัฐบาลนำเอาระเบียบการแบ่งปันผลประโยชน์ 70:30 และตราพระราชบัญญัติอ้อยและน้ำตาลทราย พ.ศ. 2527 ว่านโยบายของ รัฐบาลดังกล่าวมีผลกระทบต่อชาวไร่อ้อยอย่างไร

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย